

ZAKLJUČCI SA JAVNOG DIJALOGA O FINANSIRANJU MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA (MSP) U SRBIJI PUTEM DODATNOG VLASNIČKOG KAPITALA

Beograd, 14.09.2017





U cilju podsticanja javnog dijaloga i stvaranja diversifikovane strukture finansiranja, prilagođene svakoj fazi poslovnog razvoja domaćih kompanija, WM Equity Partners, je 14. septembra 2017. godine, uz podršku USAID Projekta za bolje uslove poslovanja, organizovao javnu diskusiju na temu podsticanja razvoja alternativnih izvora finansiranja malih i srednjih kompanija u Srbiji.

Javna diskusija je bila vrlo uspešna i okupila je preko 95 učesnika, od kojih su čak 33% činili predstavnici malih i srednjih kompanija u Srbiji, zainteresovani za prikupljanje novih informacija i znanja na ovu temu.

Za više informacije pogledajte:
usaidbep.wmep.rs

Supported by:



Disclaimer: The author's views expressed on in this publication do not necessarily reflect the views of the United States Agency for International Development or the United States Government.

O konferenciji

Iako zvanični podaci ukazuju da srpsku ekonomiju čini preko 97 hiljada malih i srednjih kompanija, kao i da je njihovo učešće u ukupnim ekonomskim aktivnostima i zapošljavanju u Srbiji veoma značajno, ove kompanije se i susreću sa značajnim nedostatkom eksternih izvora finansiranja, koji su trenutno primarno strukturirano u formi kredita i drugih sličnih proizvoda komercijalnih banaka, dok su drugi izvori u najvećoj meri još uvek nerazvijeni.

Za inovativne kompanije u ranoj fazi razvoja bankarski izvori finansiranja su naročito nepristupačni.

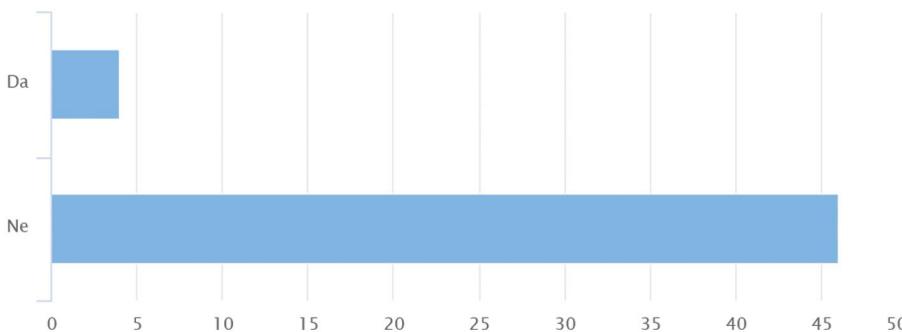
Posećenost

Ukupan broj posetilaca na panel diskusiji	96	100%
MSP	30	31%
Konsultanti	15	16%
Državne institucije	14	15%
Investitorji (predstavnici fondova)	10	10%
Druge međunarodne institucije i fondovi	8	8%
Ostali	7	7%
Domaće finansijske institucije	5	5%
Međunarodne finansijske institucije	4	4%
Univerziteti	3	3%

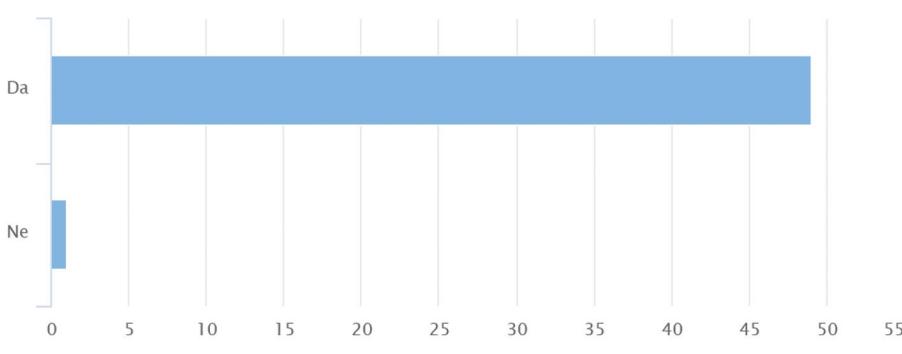
Anketa

Tokom održavanja panel diskusije, većina prisutnih posetioca su popunili kraću anketu kojom su iskazali svoj stav po pitanju dostupnosti alternativnih izvora finansiranja u Srbiji, iskustava u radu sa profesionalnim investitorima, kao i korisnosti tema razmatranih na diskusiji u njihovom svakodnevnom poslovanju.

Da li smatrate da su MSP u Srbiji u dovoljnoj meri upoznati sa alternativnim izvorima finansiranja?



Da li ste u toku konferencije stekli neka nova znanja za koja smatrate da će Vam biti korisna za dalje poslovanje?



Paneli

PANEL I - Lokalna iskustva

Lokalna iskustva

Ovaj panel je posvećen lokalni fondovima rizičnog kapitala (Venture Capital) i lokalnim kompanijama koje su dobile investiranje od njih. Na ovom panelu podelićemo njihova iskustva, očekivanja koja su imali pre transakcije, rezultate koje su zajedno ostvarili, kao i sva druga iskustva u tom procesu uključujući i proces pripreme kompanije za finansiranje.

Glavne teme

- Šta je idealna kompanija za investiranje (faza poslovnog razvoja, obim prihoda, profitabilnost)
- Investicioni proces, kreiranje vrednosti nakon investicije i izlazak investitora
- Koristi iz perspektive kompanije
- Glavni izazovi u zatvaranju transakcije i poslovanju
- Naučene lekcije i poruke za druga MSP

Zaključci panela

- **Na tržištu Srbije evidentno je sve veće angažovanje profesionalnih equity investitora**, koji realizuju sve veći broj equity transakcija u ranim fazama razvoja kompanija, sa trenutno posebno izraženim fokusom na IT industriju;
- **Profesionalni equity investitori kompanijama donose mnogo više od finansijske podrške**, profesionalizacija menadžmenta, unapređenje organizacione strukture, unapređenje sistema finansijskog menadžmenta, podrška u razvijanju postojećih i osvajanju novih tržišta predstavljaju samo neke od dodatih vrednosti profesionalnih equity investitora koje prevazilaze isključivo finansijsku podršku;
- **Transparentnost i dobro korporativno upravljanje predstavljaju osnovu uspešne saradnje**. Na samom početku saradnje sa profesionalnim equity investorom važno je jasno definisati sve nadležnosti i aktivnosti, kao i planiranu strategiju njegovog izlaska, popularno nazvanu EXIT strategiju. Primena dobrih praksi korporativnog upravljanja, prilagođenih svakoj pojedinačnoj kompaniji i njenim zahtevima za organizacionom strukturu, predstavljaju ključ rešavanja potencijalnih konflikata u svakodnevnom poslovanju;
- **Spremnost menadžmenta i vlasnika za saradnju i unapređenje poslovanja kompanije, jasno definisan proizvod, a u kasnijim fazama razvoja kompanije i stabilan novčani tok, predstavljaju ključne prepostavke za ulazak profesionalnog equity investitora u kapital kompanije;**
- **Identifikovani izazovi u saradnji sa profesionalnim equity investorom se prvenstveno odnose na zahtev formalnijeg načina poslovanja**, pojačane strukture i kontrole menadžmenta što na kratak rok donosi rast pojedinih troškova i pad profitabilnosti ali već na srednji rok doprinosi rastu i stabilnosti poslovanja kompanije.



PANEL II - Regionalna iskustva

Regionalna iskustva

Ova panel diskusija je namenjena razmeni regionalnog iskustva u pogledu podizanja dostupnosti izvora finansiranja MSP. Povećanje pristupa finansiranju za MSP kao ključni faktor uspeha za lokalnu ekonomiju. Predstavljanje alternativnih izvora finansiranja MSP, koji pokrivaju sve faze njihovog razvojnog poslovnog ciklusa i razmatranje ekonomskog uticaja koji je ostvaren u zemljama regiona.

Glavne teme

- Integracija svih relevantnih učesnika kao ključni koncept u razvoju MSP
- Prošle, sadašnje i buduće regionalne inicijative u podršci MSP i njihovim izvorima finansiranja
- Uspešne regionalne inicijative i njihov efekat na lokalnu ekonomiju
- Glavni izazovi za region
- Naučene lekcije i iskustva iz regiona

Zaključci panela

- **Formiranje Venture Capital industrije u regionu je suštinski bilo realizovano kroz zajedničko delovanje regionalnih država i međunarodnih finansijskih institucija.** Integracija svih relevantnih učesnika dovela je do formiranja jedinstvenog sistema finansiranja privrede, baziranog na tržišnim i transparentnim principima investiranja, kontrole i praćenja učinaka tako plasiranog novca;
- **Uspeh nije izostao, a ključ uspeha je stvaranje jedinstvenog ekosistema pogodnog za razvoj inovativnih malih i srednjih kompanija,** sa dostupnim izvorima finansiranja prilagođenim za svaku fazu poslovnog razvoja tih kompanija;
- **Rezultati postignuti u Bugarskoj su naročito impresivni, gde je kroz JEREMIE inicijativu angažovano čak 875 miliona EUR za podršku malih i srednjih kompanija kroz različite vidove finansiranja,** a što je dovelo do finansiranja čak 9.500 SME kompanija i zapošljavanja čak 25.500 novih visokokvalifikovanih radnika;
- **Poreski podsticaji i inicijative jesu važne i identifikovane su kao važan pokazatelj da država podržava razvoj Venture Capital industrije** iako te inicijative nisu značajno doprinele razvoju Venture Capital industrije u poreskim sistemima gde su te relevantne poreske stope niže od EU proseka;
- **U procesu EU integracije, Srbija vrši modernizaciju zakonske regulative koja se odnosi na industriju investicionih fondova,** a koja će obezbititi povoljniju osnovu za podsticanje i razvoj Venture Capital industrije u Srbiji.



PANEL III - Perspektive za Srbiju

Perspektive za Srbiju

Ovaj panel je posvećen predstavnicima Republičkih institucija i međunarodnih finansijskih institucija koji će predstaviti njihove rezultate, iskustva i planove u pogledu povećanja dostupnosti finansiranja MSP u Srbiji. Poslednji panel će imati za cilj da objedini prethodne panel diskusije i fokusira se na konkretnе korake koji će biti realizovani u Srbiji.

Glavne teme

- Obim trenutne državne inicijative u pogledu promocije razvoja MSP
- Strategije i planovi za budućnost
- Glavne prepreke sa kojima se trenutno susrećemo
- Zaključci i poruke investitorima i predstavnicima MSP

Zaključci panela

- **Predstavnici Fonda za inovacionu delatnost istakli su primetan pozitivan trend rasta obima inovacija i generalnog interesovanja za njihove projekte finansiranja, a što predstavlja vrlo pozitivan rezultat i osnovu za planiranje budućih inicijativa i akcionalih planova na nivou ove institucije.** Istaknuta je vrlo uspešna i aktivna saradnja sa svim relevantnim tržišnim učesnicima, naročito u okviru WBEDIF inicijative, u kojoj je Srbija realizovala svoje učešće upravo putem Fonda za inovacionu delatnost;
- **Vlada RS prepoznaje važnost inovacije i preduzetništva za rast domaće ekonomije i radi na formiranju što povoljnijeg ekosistema za razvoj domaće SME scene,** sa naročitim akcentom na unapređenje procesa edukacije ali i stvaranja povoljnijeg okruženja sa manje administrativnih opterećenja za poslovanje kompanija;
- **Istaknuto je da na nivou države uvek postoji prostor za unapređenje na ovom polju ali da je unapređenje neophodno postignuti i na nivou kompanija,** njihove spremnosti da se okrenu inovacijama, da podstaknu profesionalizaciju u svom poslovanju i stvore osnovu za novu generaciju preduzetnika, imajući u vidu da je preduzetnička scena u Srbiji tek u ranoj fazi razvoja;
- **Na pokrajinskom nivou je takođe prepoznata važnost preduzetništva i inovacija i aktivni su mnogi projekti podrške i finansiranja,** međutim primetno je da nisu svi regioni pokrajne podjednako aktivni i da ima značajnih razlika u razvoju, na čemu se isto aktivno radi, jer je privredni razvoj važno održati na novu celokupne regije;
- **Prisutnost međunarodnih finansijskih institucija je ocenjeno kao izuzetno važno** i u tom pogledu je od naročite važnosti postojanje inicijativa kao što to je WBEDIF tj. formiranje ENIF i ENEF fonda;
- **Predstavnici Evropskog Investicionog Fonda su istakli svoju prisutnost na domaćem tržištu, iako Srbiju trenutno vide uglavnom kao deo šireg portfolija zemalja zapadnog Balkana.** Podršku lokalnom SME sektoru prvenstveno pružaju kroz različite programe i inicijative bankarskih garancija i tim sredstvima je uspešno podržano preko 1.500 kompanija sa prostorom za povećanje izloženosti prema lokalnim kompanijama u narednom periodu;
- **Još jednom je ukazano da uvođenje profesionalnog investitora podstiče profesionalni razvoj kompanije, da finansijska podrška nije jedina dodata vrednost, kao i da je stvaranje i rad na ekosistemu pogodnom za rast kompanije ključ razvoja, čime su još jednom potvrđeni ključni zaključci sa prve dve panel diskusije.**

Panelisti



Jan Kobler,
Managing Partner,
SC Ventures



Evgeny Angelov,
Bgarska Private
Equity and Venture
Capital Asocijacija



Nenad Paunović,
Savetnik za IT i
Preduzetništvo,
Kabinet predsednika Vlade
Republike Srbije



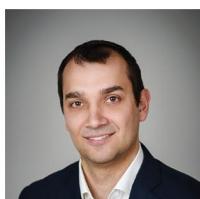
Igor Jović,
CEO / Founder,
City Experts Global



Krešimir Kukec,
CIO,
Inspire Investments,
Hrvatska



Ivan Djoković,
Potpredsednik
Pokrajinske vlade i
pokrajinski sekretar
za privredu i turizam



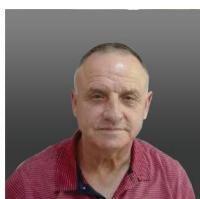
Milan Popadić,
CUBE Team



Branimir Gajić,
Predsednik SPEA,
Srpska Private Equity
Asocijacija



Marco Natoli,
Head of Lower
Mid-Market – Northern,
Eastern & Southern
Europe,
European Investment
Fund



Dragan Marković,
Tetragon



Milan Marinković,
Grupacija društava za
upravljanje investicionim
fondovima pri Privrednoj
Komori Srbije



Fabio Serri,
Regional Head for SME
Finance and Development
Group, EBRD



Nebojša Lazić,
Managing Director,
StartLabs



János Fabricius
Ferke
Mađarska Venture
Capital Asocijacija



Milena Kostadinović,
Menadžer,
Fond za inovacionu
delatnost

Moderatori



Vladimir Pavlović,
CEO,
WM Equity Partners



Aleksandar Zarić,
USAID-BEP



Miloš Savić,
Partner,
WM Equity Partners

WM

Equity Partners

